

NORD-BORNHOLMS UGEBLAD

Udgivet af et Interessentskab.
Ansvarshavende: Otto Gornitzka.
Telefon 74.
Trykt i Allinge Bogtrykkeri.

Udgaar i et Antal af 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet
til alle Hjem i Allinge-Sandvig,
Ølsker, Rutsker, Rø og Klemesker.

Nr. 267

Fredag den 8 November 1918

6te Aarg.

"Nord-Bornholms Ugeblad"
trykkes i et Antal af mindst 1600 Eksempl.
og forsendes gennem Postvæsenet i Allinge,
Sandvig, Ølsker, Rutsker, Rø og Klemesker.

"Nord-Bornholms Ugeblad"
har den største Udbredelse i Nordre Herred
bliver læst i ethvert Hjem og egner sig der-
for bedst til Avertering.

"Nord-Bornholms Ugeblad"
oplyser gerne Bekendtgørelser af enhver Art
saasom Køb, Salg, Foreningsmeddelelser,
Efter- eller Aflysninger, Auktioner etc.

"Nord-Bornholms Ugeblad"
udgaar hver Fredag, kan bestilles paa alle
Postkontorer samt paa Bladets Kontor og
koster 1 Kr. halvårlig.

De løse Jordlag.

Ved cand. mag. Axel Madsen,
i „Vor Jord“.

—o—
II.

I gennem de skiftende Tider, helt ned til omkring Aaret 1800, beskæftigede Geologerne sig næsten ikke med de løse Jordlag. Det vældige Omslag i dette Forhold har Rod i Istidsteorien. Man havde efterhaanden faaet Øjnene op for at der i Alpernes Forland fandtes løse Jordlag, der maatte være dannede paa ganske ejendommelig Vis. Man fandt her fint Sand og Ler aflejrede Side om Side med store Sten uden nogen som helst Lagdeling. Disse Dannelser kunde altsaa ikke være afsatte af Vand, men hvorledes var de da opstaaede?

Maaske endnu mere gaadefulde for den umiddelbare Betragtning var de store løse Klippeblokke. Thi ofte fandtes Bjergarter som Granit og lign. langt fra Steder, hvor Bjerge deraf fandtes. Mægtige Kræfter have været virksomme ved disse Blokkes Transport, men hvilke?

Folke-Fantasiens var straks rede til at forklare Sagen ved Hjælp af Trold og lignende overnaturlige Væsener. (Dette kendes jo for øvrigt ogsaa fra Danmark, hvor Hesselagerstenen og Næstved-Bakkerne tilskrives Troldes Virksomhed.) Men for den opmærksomme lagtager opholdes der en Mængde ubesvarede Spørgsmaal. Som et af disse kan nævnes Skurestriberne, hvis Oprindelse længe var yderst gaadefuldt.

Der maatte komme en Teori til Forklaring af alt dette. Og Teoriernes Tal blev legio, den ene mere fantastisk end den anden; men ingen opstillet Teori kunde alle samle sig om. Arnestedet for disse Forklæringsforsøg var Schweiz, hvor de „erratiske Fænomener“, som den gængse Belegnelse snart blev, ivrigt studeredes. Særlig to Navne er for bestandigt knyttede til disse Studier: Ingeniøren og Geologerne Charpentier & Agassiz. De skrev i første Halvdel af det 19. Aarh.

Jeg skal nu nævne og kort omtale nogle af de Teorier, der opstilledes til Forklaring af Flytteblokkene

og de andre „erratiske Fænomener“.

Skraaplantheorien gik ud paa, at der engang havde eksisteret en sammenhængende skraa Flade fra Alperne til Jurabjærgene og i det hele Alpernes nærmeste Omgivelser.

Ved Frostens Indvirkning løsprængtes Klippeblokke fra Alpernes Toppe og rullede saa paa Skraaplanen et godt Stykke Vej bort. Senere forsvandt Skraaplanen (ved en Jordrevolution?), og Flytteblokkene laa nu paa en tilsyneladende gaadefuld Maade langt fra deres Hjemstavn.

Nogle Forskere syntes, at de vanskeligt kunde tænke sig Stenene trillende af sig selv den lange Vej. De forestillede sig da, at Vandfloder bragte Fart i Stenene. Men hvorel- disse Vandfloder opstod var yderst gaadefuldt og ikke nærmere udviklet.

En Tid tænkte man sig ligeledes et Is-skraaplan udgaende fra Alperne. Stenene kunde tænkes at rulle lettere ned ad dette.

Ekspllosionshypotesen søgte at forklare „de erratiske Fænomener“ ved at antage, at engang fandt der voldsomme Ekspllosioner Sted i Alperne, hvorved store Stykker af disse slyngedes ud i de omgivende Egne. Man havde herved en Forklaring baade af Forekomsten af de vældige Blokke og af de Smaastykker, der uden nogensomhelst Sortering efter Størrelse laa Side om Side dermed. Men løvrigt viste Hypotesen sig snart yderst utilfredsstillende.

Saa tog man sin Tilflugt til Vandflodsteorien: en voldsom Vandflod skulde engang være opstaaet (forøvrigt uden at man nærmere gjorde sig Rede for hvorledes). Den rev store og smaa Klippeblokke med sig. Disse skurede den faste Klippegrund saa at Skurestriber opstod.

Men snart maatte ogsaa denne Teori forlades.

Man opstillede da en Drivisteori. Det er en gammel lagtagelse, at Isen kan transportere Sten og Grus med sig. Naar den da smelter aflejres dens Byrde stort og smaa huler til bulter. Man tænkte sig nu i Begyndelsen Alpernes nærmeste Omgivelser som en Sø. Gletscherne skred ud i denne; Isbjærgene dannedes og flød rundt i Søen for lidt efter lidt at smelte, ganske som Forholdet er i vore Dage paa Newfoundlandsbanken.

Denne Drivisteori synes ved første Øjekast at forklare det hele. Men ved nøjere Gennemtænkning er den ganske utilfredsstillende. En saadan Sø maatte have efterladt sig Spor f. Eks. langs sine Kyster. Men saadanne Mærker findes ikke.

En Tid udvidede man endogsaa denne Drivissø Omraade til hele Nordeuropa og en stor Del af Mellemeuropa, idet man efterhaanden fik Øjnene op for, at „erratiske Fænomener“ ikke alene fandtes i Alpernes nærmeste Omgivelser, men havde en langt større Udbredelse.

Endelig kom da den Teori, der skulde forklare alle Forhold fuldtud,

nemlig Gletscherteorien eller Istidsteorien. Det viste sig, at Gletscherne danner Skurestriber og med samme Lethed transporterer store Klippeblokke og fint Sand for at afleje disse Ting Side om Side, naar Isen smelter. I Begyndelsen tænkte man sig blot, at Alpegletscherne havde en større Udstrækning end i vore Dage. Det er jo nemlig en Kendsgerning at Gletscherne ikke hvert Aar naar lige langt ned i Dalene. Tænkte man sig nu f. Eks. en Alpegletscher naaede helt over til Jurabjærgene, havde man en Forklaring paa Flytteblokkenes Forekomst der o. s. v.

Men efterhaanden maatte man tænke sig hele Nordeuropa og en stor Del af Mellemeuropa dækket af een sammenhængende Ismasse.

Efterhaanden er der nu fremskaffet saa mange Kendsgerninger, at Istiden ikke længere er en Hypotese, men en fuldtud bevist Kendsgerning.

Forts.

Frit Ordskifte.

—
Personlig Frihed,
—o—

Uagtet jeg ogsaa hos Hr. Holger Sørensen savner en klar og helst nogenlunde skarp Begrænsning af Begrebet Frihed, synes jeg dog, der er meget, som jeg fuldtud kan tiltræde, og dette gælder særlig, naar han betegner det som en af Menneskenes vigtigste Opgaver at erhverve sig saa stor Frihed som muligt; men samtidig finder Hr. H. S. det nødvendigt, at der i ethvert Kultursamfund foretages Indskrænkninger i den enkeltes Frihed, naar det gælder Samfundet, ja han sætter det som det store Maal at sikre hvert af Samfundets enkelte Individet lige Ret. Ogsaa det er vi enige om; men saa kommer Spørgsmaalet om Alkoholforbud.

Her maa vi jo saa først undersøge, om Brugen af Alkohol kan siges at være en Privatsag eller en Samfundssag, og hvis det sidste kan siges at være Tilfældet, saa maa vi jo ifølge det foregaaende være enige om, at der maa Indskrænkninger til, og det saadanne, som kan have den tilsigtede Virkning, nemlig at sikre alle andres lige Ret, selv om den enkeltes Frihed derved maa Indskrænkes; og der sker Brud paa den enkeltes Tilbøjeligheder og Livs- vaner.

Lider da Samfundet eller dets enkelte Medlemmer da under, at nogle bruger Alkohol. (Her er altsaa kun Tale om Brugen i Form af Nydelse). Dette maa man vist besvare med et ubetinget Ja, og jeg skal fremføre en hel Række af Beviser for denne min Paastand.

Som det blev oplyst af Ædruelighedskommissionen er Alkoholen helt eller delvis Aarsag til hver 4. Mands Død, regnet fra 15 Aars Alderen eller ca. 3000 Dødsfald, saa naar Prof. Weis eller maaske det var

Prof. Rovsing hævder, at Alkohol er en forholdsvis uskyldig Nydelse, maa man vist spørge dem: Hvad er værre? Er der noget Nydelsesmiddel, som forvolder tilnærmelsesvis saa stor Ulykke? Ligeledes oplyses der, at Halvdelen af alle Forbrydere er drikkelfædige; af Resten begaar en Fjerdedel Forbrydelsen under Paavirkning af Alkohol. Altsaa: $\frac{2}{3}$ af Forbryderne er enten drikkelfædige eller er berusede i Gerningsøjeblikket. — Jeg vil gerne spørge, om det er andre ligegyldigt, at vi har alle disse Forbrydere? Hr. H. S. vil straks svare nej; men det vedkommer ikke andre, at man drikker, naar man ikke begaar noget ulovligt. Jeg vil hævde, at det vedkommer andre; thi i samme Grad, som der nydes Alkohol, i samme Grad øges Usikkerheden for andre, og da det særlig er Voldsforbrydelser, saadanne begaar, er Faren yderligere stor for andre. — Tror Hr. H. S., at den Frihed, en Mand saaledes tager sig, ogsaa betyder Frihed for dem, hvis Skæbne nu engang er knyttet til ham? Er det Frihed for os andre afholdende, at vi maa hjælpe til at betale, hvad det koster at faa Forbryderne uskadeliggjorte samt underholde deres Familier. Er det Frihed, at vi tvinges til at afbøde den Fattigdom og Elendighed, som Spiritusen afføder? Jeg tænker her paa Sindssygen, Ulykkestilfælde, Selvmord, Opløsninger af Ægteskaber osv. osv. i det uendelige som man ikke kan gøre Rede for i en Avisartikel. Alle disse Onder vil Forbud i høj Grad afhjælpe. — Hvorfor vil Hr. H. S. nu føle Alkoholforbud som ydmygende eller krænkende mer end andre Forbud? Det er vanskeligt at fatte.

Hr. H. S. er meget vaklende i Spørgsmaalet, om Afholdssagen vil Frihed eller ikke, siden den fik Forbud paa Programmet. Det maa jeg gøre Hr. H. S. opmærksom paa, at den har haft hele Tiden, siden den blev klar over selve Sagen. Man ræsonnerer som saa: Hvad kan det i Grunden nytte at agere barmhjertig Samaritan og saa lade Røveren (Spiritusen) gaa løs, den laver jo 10 Invalid, medens man tager sig af den ene; der er ingen anden Vej end at faa Røveren afskadeliggjort, og for at faa dette, er det, at vi kræver Forbud. Er det ikke ogsaa det fornuftigste?

Kirkebo d. 29/10 1918.

O. Christensen.

Hjemme

—o—

Jeg er hjemme — atter hjemme. Hør, det hvisker hist i Løvet, hvisker tyst og halvt bedrøvet om en Sommer, der for hen. Bag de hjemlige Stakitter Buskens nøgne Grene stritter, — varsler Efteraar igen. —

Jeg er hjemme — atter hjemme, — ser de dystre brune Agre, — ser de samme Fugle flage i min Have mellem Træer.

Hyben rødmer paa den vilde Rose. Vinden lufter stille, højtid stemt — og vellugtssær. —

Jeg er hjemme — atter hjemme. — Tusind gylden-gule Blade hvisler om min Husfacade, hvirvles rundt i lystig Dans. — Og den vilde Vins Cinnober melder, vi er i Oktober, — staar og dør i al sin Glans.

Cai M. Woel.

Verdens Madforsyning.

Bliver der Hungersnød efter Krigen?

—o—

Dette Spørgsmaal har forlængst begyndt at beskæftige Menneskene og i det kgl. statistiske Selskab i London har Sir Henry Rew holdt et Foredrag der om.

Det er sikkert nok, udtalte Foredragsholderen, at der forefindes for lidt Brødkorn til Dækning af det øjeblikkelige Behov. Men man bør mærke sig, at det gælder ikke Verdensbeholdningen i det hele. Der er kun paa den nordlige Halvkugle, det kniber; og hvordan Situationen vil være her ved Krigens Slutning, afhænger naturligvis i høj Grad af, hvad Tid paa Aaret Freden slutes.

Det antages almindeligt, at saa snart der bliver Fred, vil de halvt udsultede Folk i Centralmagternes Lande optræde som ivrige Efterspørgere paa Kornmarkedet, og deres Behov vil ogsaa være uhyre meget større end før Krigen. I Øst- og Kornarealerne i de sidste Aar gaaet stærkt tilbage. Det samme er ikke Tilfældet i Tyskland, men Udbyttet er altaget stærkt paa Grund af manglende Arbejdskraft og Savn af tilstrækkelig Gødning. Imidlertid har Tyskland Overflod af Potaske, som vil blive anvendt i Landbruget, naar Ammunitionsfabrikkerne ikke længer har Brug derfor, og Hærens Afvæbning vil skaffe Arbejdskraft til Jordens Dyrkning. Uden Tvivl vil Tyskland efter Krigen dyrke Korn over større Arealer end nogen Sinde. Men det vil jo altsammen tage Tid. Imidlertid vil Tyskland ventelig kunne faa Korn øst fra.

De kornudførende Lande har under Krigen føjet ca. 35 pCt. til deres Kornarealer, hvilket skulde anses for mere end tilstrækkeligt til at opveje den svigtende Forsyning fra Rusland og Balkanstaterne. Baa- de England, Frankrig og Italien har nu mindre kornudfyldt Land end før, og det kan tage mere end et Aar, inden man naar op paa den gamle Produktion. Men dette opvejes atter ved en betydelig Forøgelse af Kornarealerne i Afrika.

Man maa ogsaa huske, at der efter Krigen vil være færre Brødforbrugere end før. Tabene af Menneskeliv vil rimeligvis medføre et normalt Mindreforbrug af Brødkorn paa over 1 Mill. Tons. Det gennemsnitlige Madforbrug pr mobiliseret Mand vil ogsaa vise sig mindre, naar Soldaterne vender tilbage til det

civile Liv; alt det Sløseri, som er uundgaaelig forbundet med Forplejningen af store Hærmasser, vil opføre. Og alt ialt vil Menneskene af Krigen have lært sig store Økonomi med Madvarer. Denne vil sikkert blive opretholdt ogsaa af den Grund, at vi næppe de første to, tre Aartier vil faa de samme lave Priser som før Krigen.

I det hele mente Taleren ikke, at der var Grund til at frygte for en Verdenshungersnød, saafremt Klodens Høst, mod Forventning og af rimelig Sandsynlighed, ikke helt skulde svigte. Naturligvis forudsat, at Fødemidlerne, Korn og Kødvarer, kan blive transporteret fra de Steder, hvor de forefindes, til de Steder, hvor man har Brug for dem. Kødet kan det maaske komme til at knibe haardest med, idet Besætningerne i Europa er bleven stærkt reduceret. Men samtidig er Kvæg- og Svineholdet bleven stærkt forøget i Amerika; og det samme er Tilfældet i Avstralien, saa Europa kommer næppe til at savne hverken Koin eller Kød, blot der i Aarene nærmest efter Krigen vil vise sig at være Skibe nok til Transporten.

Oplysende Bøger.

Til Bogsamlingen er fra Statsbiblioteket i Aarhus ankommen en Bogkasse, indeholdende bl. a. Rejseleksiklender af Livingstone, Stanley, Fritjof Nansen og Nordenskiöld. Bøgerne udlånes sædvanlig Tid og Sted.

Vi bringer her Fortegnelse over Vandrebogsamlingen:

Oscar Bloch: Om Døden 1—2. Geismer. O.: Digterprofiler. Alfred Ipsen: Holland. M. Jepsen: Oliver Cromwell. Johs. Jørgensen: Goethe-Bogen. C. Koch: Jesu Lignelse. C. C. Lassen: Gustaf Frøding. Livingstone: 2. og 3. Rejse i Sydafrika 1—2. Joh. Chr. Madsen: Skotøj-Husflid. Fritjof Nansen: Paa Ski over Grønland. Harald Nielsen: Danske Soldaterbreve. Nordenskiöld: Vegas Rejse 1—2. Schnellb.: Profeternes Veje. Stanley: Gennem det mørke Fastland 1—2. Kristiansen Taarup: Vor Klippeø. A. Thorup: Fysik og Sløjd.

Hvad danske Slotte er værd.

42 Mill. Kr. i Hovedstaden og 18 Mill. Kr. omkring i Landet.

—o—
Af alle de Bygninger, Staten ejer, er Christianborg Slot den, der er opført til den største Værdi. Slottet figurerer nemlig paa Status pr. 31. Marts 1917 med en Værdi af 20,000,000 Kr.

Næst efter kommer Palæerne paa Amalienborg, som tilsammen repræsenterer en Værdi af 6,600,000 Kr.; af de enkelte Palæer er Christian VII.s vurderes til 1,600,000 Kr., Frederik VIII.s til 1,500,000 Kr., Christian VIII.s til 1,700,000 Kr. og Christian IX.s til 1,800,000 Kr.

Rosenborg Slot er vurderet til 3,970,000 Kr. Men lægger man til denne Sum det Beløb, hvormed Rosenborg Have er opført paa Status, kommer man rigtignok adskilligt højere op, idet Haven alene er vurderet til 8,000,000 Kr.

Det gamle Palæ i Amalienborg er kun opført med 350,000 Kr., og endelig skal vi i denne Forbindelse nævne Frederiksborg Slot — skønt det hører under Krigsministeriet —; det er opført til en Værdi af 1,233,800 Kr., medens Frederiksborg Have og Søndermarken er anslaaet til en samlet Værdi af 2,000,000 Kr.

I alt figurerer saaledes Slottene og Parkerne i København som Statsaktiver med et Beløb af 42,153,800 Kr.

Af Slottene og Palæerne udenfor Hovedstaden er Charlottenlund Slot opført med 650,000 Kr., Bernstorff Slot med 800,000 Kr. og Sorgenfri Slot med 473,000 Kr. Eremitagen er anslaaet til en Værdi af 139,000 Kr. og Fredensborg Slot 1,900,000 Kr., hvortil kommer 200,000 Kr. for Fredensborg Slotshave, saa den samlede Sum bliver 2,100,000 Kr.

Udenfor København er imidlertid Frederiksborg Slot langt det kostbareste, idet det er opført med 10,000,000 Kr. foruden 150,000 Kr. for Slotsparken. Derefter kommer Kronborg Slot med 3,200,000 Kr. og endelig er der Palæet i Roskilde, som er vurderet til 120,000 Kr., Aalborghus Slot til 200,000 Kr. og Kollinghus Staldgaard ligeledes til 200,000 Kr.

Den samlede Sum for Slotte, Palæer og Parker sliger derved til 60,187,800 Kr.

Et mærkeligt Dokument.

Altyskernes Fred.

—o—
Af Interesse vil det være at sammenholde nedenstaaende Artikel med den øjeblikkelige Situation, og man vil, om man ikke vidste det før, erkende Sandheden af, at Tidens Hjul ruller med svimlende Fart.

De Allierede sidder i Versailles og dikterer Tyskland Fred paa haarde Vilkaar, og for kun fire Maaneder siden fremkom i „Görlitzer Nachrichten“ en Artikel „Sejrens Pris“, der fremtræder som Altyskernes Fredsprogram og er forfattet af Grev v. Roos, et meget kendt Medlem af det preussiske Hernehuss. Man høre.

„I Øjeblikket har vi Magten, erhvervet gennem Sejr og behøver ikke at „komme overens“, men er i Stand til at forskrive vore besejrede Fjender følgende Betingelser: 1. Ingen Vaabenhvile, ingen Vaabenstilstand, ingen Afbrydelse af Undervandskrigen. Afvisning af ethvert Mæglingsforsøg, saa længe der endnu findes en bevæbnet Engländer paa fransk eller belgisk Grund, og før vi staar i eller lige uden for Paris. Vore lumske Modstandere, der endnu haaber paa amerikansk Hjælp, vil kun søge at vinde Tid ved Forhandlinger.

2. Tilknytning af de belgiske Landsdele, saa de militært og handelsmæssigt forbliver under tysk Magt med indre selvstændig Forvaltning. Flamländets Selvstændighed. Altrædelse af den flanderske og franske Kyst til Tyskland, Calais indbefattet.

3. Afstaaelse af de franske Malmegne ved Briey og Longwy til Tyskland.

4. Frankrig afstaar Fæstningerne Belfort, Toul og Verdun og de Øst derfor liggende Grænsedele til Tyskland.

5. Tilbagegivelse af alle Tysklands tidligere oversøiske Kolonier, Kiautschou indbefattet.

6. For at hidføre Havenes Frihed afstaar England til Tyskland en Række nærmere betegnede Flaade- og Kulstationer. Gibraltar skal rømmes og tilbagegives Spanien.

7. England skal udlevere hele sin Flaade.

8. England giver Ægypten og Suezkanalen tilbage til Tyrkiet, foruden alle tidligere tyrkiske Øer og Distrikter.

9. Øjeblikkelig Rømning af det af Vestmagterne besatte Stykke Græ-

kenland og Genoprettelsen i fuld Udstrækning af dette Kongerige under dets retmæssige Konge.

10. Serbien og Montenegro deles mellem Østerrig og Bulgarien efter nærmere Aftale mellem disse.

11. Erstatning for den samlede tyske Krigsomskostning, 180 Milliarder Mark, fra Amerika, England og Frankrig. Disse Stater skal dele Udbetalingen efter nærmere Aftaler, hvori ogsaa fastsættes Tallet og Omfanget af de Raastoffer, Tyskland skal have udleveret.

12. Endelig opretholdes den militære Okkupation af alle de franske og belgiske Landsdele, de tyske Tropper for Tiden indehaver, lige til alle ovennævnte Punkter er blevet fyldesgjort fra fjendtlig Side. Omskostningerne ved denne Okkupation betales af Fjenden.

— Saaledes er Paragrafferne. Hvem der ikke rigtigt vil tro derpaa, kan finde den altyske Greves hele Program gengivet i „Berliner Tageblatt“ for sidste 28. Juni.

„Dg. Nyh.“

Novemberstemning.

Bag Vestens Banker Sol gaar ned, et blodrødt Skylag staar derude og purpurdækker Dammens Bred og farver luerød min Rude.

Jeg staar og stirrer ud med Vest, før løvende jeg Døren lukker; den Himmel varsler Regn og Blæst, og tungt i Popleerne det sukker.

Og Blade rasler om min Fod, et Regnstænk splintres mod min Rude, en Muldjordsdunst slaar mig imod fra Eng og Pløjemark derude.

Det mørkner tæt om Lo og Stald, det pusler sært i alle Kroge; som Haglsnæld lyder Regnens Fald i Bladebunken ved min Laage.

Der trædes tungt i Vejens Grus, og Fodtun dør bag Gaardens Længer. Saa hører jeg kun Dryp og Sus, og tung i Sind jeg Døren stænger. Ole Olsen.

Gudstjenester og Møder.

Søndag den 10. November. Allinge Kirke Kl. 9½ Skrm.Kl. 9. Ols Kirke Kl. 2. Sandvig Missionshus Kl. 2½ og Allinge Menighedshjem Kl. 5 Tscherning-Møller taler. Mandag Aften Kl. 8 Møde for K. F. U. K. Onsdag Kl. 7½ Ydremissionskreds-møde i Sandvig Missionshus, A. Dam-taler. Torsdag Kl. 3 Blaa Kors Møde i Tein Missionshus og Kl. 7½ Blaa Kors Møde i Allinge Menighedshjem Missionær Søren Hansen fra København taler, og i Beihel i Olsker Kl. 7, Ydremissionskreds-møde ved A. Dam.

Ærede Landboere!

Opmærksomheden henledes paa, at de Træskostøvler, som jeg udbød til Salg her i Bladet forleden, nu er solgt. For til de Priser, som jeg sælger til, kan Folk sagtens

købe!

Men jeg har faaet hjem igen et Parti Støvler, som er af samme Kvalitet og Holdbarhed, og som jeg sælger

billigt!

saa Folk, der køber Støvler hos mig endnu inden Jul, vil sikkert gøre en god Forretning. Jeg har ogsaa Støvler til Småfolk, eller med andre Ord: i smaa Numre, som sælges billigt

i
M. Lunds Træskoforretning,
Lindeplads, Allinge.

3 frostfri Pumper

1½"

1 Køkkenpumpe

1¼"

2 Ailepumper 2"

Jærnrør og Bundventiler hertil, ældre Indkøb — og sælges derfor meget billigt.

Nordlandets Handelshus

Olsker.

Stearinlys

kan købes i Olsker og Tein Brugsforeninger. Hver Husstand har Ret til at købe 1/3 kg

Sogneraadet

Rutsker

Landarbejder- og Tyendeforening afholder Tirsdag den 11. November Kl. 8 Møde, hvortil alle Medlemmer indbydes, da vigtige Ting foreligger. Bestyrelsen.

Udkommen er:

Henry Georges: Samfundets Livs- Spørgsmaal!

Pris 1 Kr.

Christian Svendsen
Boghandel - Bogbinderi
Tlf. NEXØ 90.

Røgede Medisterpølser

Bayerske Pølser
Blodbudding
hjemkommer hver Lødag.
J. B. Larsen,
Telefon Allinge 12.

Olsker

Tyende- og Landarbejderforening afholder Medlemsmøde i Olsker Forsamlingshus Søndag den 10de November. Medlemmer, som ønsker at slaa Sten til Vinter, bedes møde Kl. 5. Bestyrelsesmøde Kl. 4.

Æbler. Æbler

f ø b e s

i større og mindre Partier.
God Pris for holdbare Sorter.

Elf 25 Mathias Jacobien, Allinge.

Nørresundby Gødningskalk.

Af Ladningen, som er ankommen, er endnu nogle Læs usolgte. Vær saa god at give os Bestilling herpaa snarest.

Nordlandets Handelshus.

Slaaen Slaaen

f ø b e s i større og mindre Partier.
Mathias Jacobien, Allinge.

Æbler.

Forskellige Sorter gode nedplukkede Æbler er til Salg for 15—25 Øre 1/2 kg.

Pæregaard i Olsker.

2 Skærveslagere

kan faa Beskæftigelse til Vinteren.
V. Sørensen, Borre.

Saltet Hellefisk

Saltet bornholmsk Torsk
Letsaltet Klipfisk
Letsaltet Kliplanger
Fuldvirket Klipfisk
haves paa Lager og anbefales til billigste Dagspris.

J. B. Larsen.
Telefon Allinge 12.

2 Stenhuggere

kan faa lønnende Arbejde hele Vinteren.
Borrelyngens Stenhuggeri.

Bestillinger paa

Fersk Torsk

modtages gerne.
J. B. Larsen.
Telefon Allinge 12.

En lille sort

Gravhund

(hun) er bortkommen. Henvendelse til Knarregaard i Rutsker. Tlf. 16.

Kaalroer

er til Salg. 4 Kr. Td. Billet mrl. „Roer“ modtager Bladets Kontor.

Carbidlygter

af nyeste Konstruktion med Vandregulator, lavede af svære Staalplader, anbefales.

Lamper

af Voss Fabrikat er nu igen paa Lager.

Firkantede Lygter og Olielamper

Nogle nye Transportspande er endnu paa Lager.

Harald Petersen. Allinge.

Æbler til Salg.

15 Øre pr. Pd.
Charles Nielsen,
Kokkeløkke pr. Allinge

Prima

Maskinolie

Cylinderolie

Konsistent Fedt

Vognsmørølse

anbefaler

Nordlandets Handelshus.

Svinemel,
Hvedeklid,
Rugklid,
Blandsæd,
Havre og
Blodmelasse,
sælges mod Kontant og aflevering
af Ernæringsraadets Rekvissionssed-
ler hos

**Allinge Kolonial- og
Produktforretning.**

Køb det fortrinlige Centralvarme-
komfur

HEKLA!

Meget brændselsbesparende. Kakkel-
ovne overflødige. Alle Værelserne
opvarmes fra Komfuret.

Maskinhandler Holmstrøm
Telefon Rutsker 4.
Færdige Anlæg forevises.

Prima
Taglak og Tagtjære

samt Tjære koste anbefales fra

**Allinge Kolonial- &
Produktforretning.**

Mejeriet Kajbjerggaard

ønsker skriftligt Tilbud paa Kørsel
af Mælkeruterne, som maa være
indgivne senest Torsdag den 14de
November.

Olsker.

Tran til Staldbelysning
i de smaa Landbrug sælges i Olsker
Brugsforening.

Sogneraadet.

**Rejsetæpper
Uldtæpper
Dækkener**

Mange Kvaliteter i
Nordlandets Handelshus.

Kunsthonning

**Frugtmarmelade
Ægte Honning**
Allinge Kolonial og Produktforretning.

Gummifrakker.

Et Parti Damefrakker
udsælges ekstra billigt.

Nordlandets Handelshus

Hasle. Hasle.

Til Flyttedager

anbefales mit fotografiske Atelier
samt Indramning af Billeder.
Spejle og Billeder haves paa La-
ger og leveres efter Bestilling.
Udvalg af Fotografiammer, Pen-
gebøger, Dametasker, Album m. m.
Charles Svendsen, Hasle.

**Skindvarer,
Kraver og Muffer**

i nyeste Faconer,
forefindes i stort Udvalg i
Nordlandets Handelshus

Blommer
Rosiner
Torrede Æbler
anbefales
fra
Allinge Kolonial- & Produktforretning.

STRØMPER

til voksne og Børn samt Stoppegarn
i sort, graat og normal billigst i

Nordlandets Handelshus

RØ.

Torsdag den 14. November, Eft.
Kl. 3 afholdes paa Rø Afholdshotel
Licitation over Levering af Skærver
og Grus til Sognets Biveje.
Sogneraadet.

Strikkede Uldklude

købes til Maksimalpris i

Nordlandets Handelshus

**Rønne-Allinge Jernbanes
Køreplan.**

**Søgnedage.
Rønne-Sandvig**

Fra Rønne	820	630
- Nyker	843	653
- Klemensker	903	713
- Rø	923	733
- Tein	941	751
- Allinge	954	804
- Sandvig	10—	810

Sandvig-Rønne

Fra Sandvig	11—	840
- Allinge	1111	851
- Tein	1124	904
- Rø	1142	922
- Klemensker	1205	945
- Nyker	1220	10—
- Rønne	1240	1020

Søn- og Helligdage.

Rønne-Sandvig

Fra Rønne	845	1235	450
- Nyker	904	1254	509
- Klemensker	921	111	526
- Rø	939	129	544
- Tein	954	144	556
- Allinge	1004	154	609
- Sandvig	1010	2—	615

Sandvig-Rønne

Fra Sandvig	1040	230	645
- Allinge	1048	238	653
- Tein	1058	248	703
- Rø	1114	304	719
- Klemensker	1133	323	738
- Nyker	1145	335	750
- Rønne	1205	355	810

**Gammelt Jærn,
Kobber, Messing, Tin, Zink, Bly,
Gummi og Hestehaar købes.
Træskomg. L. Larsen.**

Største Lager

af de anerkendte, moderne,
firkantede Høgeovne
med Magasinfyr.

**Runde Magasinovne,
Skærmovne med Daniafyr,**
småa Ovne til Soveværelser.

Komfurer

i alle Størrelser, solide og bedst
indrettede. Priserne er forholdsvis
billige.

Alle Reservedele til Ovne og Kom-
furer fra Hr. C. M. Hess, Veile:
**Rør, Riste, Rensedøre, Fyr-
døre, Murgryder, Ildfast Sten
og Ler.**

i lidt brugt Daniaovn,
meget anvendelig til Kontor eller
Forretningslokale er billig til Salgs.

P. C. Holm.

Klemensker Snedkerforretning

anbefales.
Telf. Kl. n 13, L. Pihl.

En Pige

kan faa Plads paa
Nordre Kirkebogaard, Olsker.

Gødningskalk

fra Lager.

**Allinge Kolonial-
og Produktforretning.**

Udebliver Bladet

beder vi Læserne henvende sig paa
Postkontoret, og Fejlen vil hurtigt
blive rettet. I modsat Fald maa De
henvende Dem til Bladets Kontor,
og vi skal da sørge for, at De faar
det tilsendt.

De averterende

anmodes om at indlevere deres An-
noncer inden Torsdag. Småa Averti-
ssementer kunne dog som Regel
medtages indtil Torsdag Middag.

Overretssagf. Bojesen-Koefoed

Sct. Mortensgade 17, Rønne, Telf. 22
(tidl. Fuldm. ved Byfogedkontoret
Hasle).
Kontordag i Allinge Mandag
do. i Klemens (Kroen) Tirsdag Eft.

Christian Soendsen
Bog- og Papirhandel
Bogbinderi
Telefon 90 Nexø

**By- og Herredsfuldmægtig
Johannes Kofoed, Hasle.**

træffes paa Raadhuset i Allinge
hver Mandag efter Kl. 10 Form. og
i Klemensker Kro hver Fredag
fra 2—5 Eftm.

**Chokolade og
Cacao**
faas hos
**Allinge Kolonial-
og Produktforretning.**

**Uld og strik-
kede Klude**

købes til Maksimalpris.

J. P. Sommer.

Blodbudding

i 2 kg. Daaser.
Leverpostej
i 1/2 kg. Daaser.

Allinge Kolonial- og Produktforretning

Svinemel

kan mod Rekvissionsseddel faas paa
Bakkemøllen i Olsker.

Æbler

er til Salg hos
Maler Nielsen, Allinge.

**Drivremme,
Reinsamlere,
Smøreolier,
Oliefander.**

**Allinge Kolonial- &
Produktforretning.**

Faldøkser,

Haandøkser, Brændeøkser,
Skovøkser, Stikøkser,
Bredkiler, Økseskaffer.
Snedker- og Tømrerværktøj.
Største Udvalg. Billigste Priser.

P. C. Holm, Allinge.

Søger De en Pige, en Karl
eller en Dreng, eller mang-
ler De en Svend eller Lær-
ling en Fodermester eller an-
den Medhjælp, bør De snarest averti-
tere i Nord-Bornholms Ugeblad
der hver Fredag bringes direkte ind
c. 1700 Hjem og læses af saa godt
som hvert eneste Tyende. En An-
nonce her i Bladet vil derfor saa
godt som altid bringe et tilfreds-
stillende Resultat.

Hasle Bødkerforretning.

Aljetønder og Saltekar
samt al Slags Bødkerarbejde haves
paa Lager. Reparationer udføres.
C. Aakerlund.
Telefon Hasle 105.

Prima Hvedemel.

**Ragepulver
Citronessents
Mandelessents
Vanilleessents
Vanilietabletter
Vanillesukker
Vaniliestænger
Kardemomme
søde Mandler
bittere do.
Rosiner**

**Allinge Kolonial- og
Produktforretning.**

Vi har rigeligt Lager af:

Drænrør
1 1/4" — 1 1/2" — 2" — 3" — 4"
Fuldrændte Mursten Nr. 1
Haardbrændte do.
og sælger ti laveste Dagspris
beregnet frit tilkøbt heri Byen og
Omegn.

Nordlandets Handelshus

Blandet Frugtsaft

**Hindbærssaft
Hyldebærssaft
Jordbærssaft
Kirsebærssaft
Ribssaft
Solbærssaft**

**Allinge Kolonial-
Produktforretning**

Nyestærke Staldbøre

fra Fabriken Darup
sælges i

Nordlandets Handelshus.

**Røstærer,
Røstærer,
Gnefurve,
Røefnive,
Røegrebe.**

**Allinge Kolonial &
Produktforretning.**

Byggryn.

Alle Sorter Gryn kan faas paa
Bakkemøllen.

Skovle, Spader,

Gravegrebe, Læsegrebe,
Skævegrebe,
Haandkultivatorer
Gren- og Hæksakse
købes billigst hos

P. C. Holm.
Allinge.

**Vi har faaet nye
Senderinger af:**

Stærke Murgryder
80—100—120
af den rigtige flade Facon
samt
**Fyrdøre, Renseluger
Store Riste**
i flere Størrelser.
Ildfaste Sten, Ler og Cement.
Priserne ere rimelige i

**Nordlandets
Handelshus.**

**Allinge-Sandvig Haandværker-
og Industriforening**

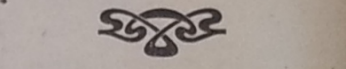
afholder eks raordinær Generalfor-
samling paa Teknisk Skole den 13.
November Kl. 7 Eftm. med Dags-
orden:

Omlægelse af Regnskabsaaret fra
30. September til 1. April.

Bestyrelsen.

Prisliste

fra
**Magasin du Nords
Udsalg i Allinge.**

Lange Dameulsters
fra Kr. 52—130

Spadseredragter,
blaa Serges fra Kr. 85—225
do. kulørt Stof fra Kr. 68—80

Sorte Klædesfrakker
fra Kr. 50—64,50

Regnfrakker fra Kr. 18—36,—

Covercoatfrakker 37,—

Kostumebrakker 85—175,—

Nederdele 19,80—49,—

Bluselib, Floneli 4,25—10,85

do. Uld 12—28,50

do. Silke 8,35—28,—

do. Lasing 11,25

do. Alpaca 12,—

Moirestøfter 5,75—11,50

Flonelsstøfter 8,—

Hvide Støfter
med Feston 4,50—8,—

Normal Underliv 2—5,25

do. Benklæder 4—6,25

Strømper, hel Uld 4—8,—

do. halv-Uld 6,—

do. Bomuld 4,25—5,—

Korsetter stort Udvalg 3—15,—

Korsettskaanere 1—6,25

Uldtrøjer, hel Uld 6,25—6,75

Pynteforflæder 1,85—5,25

Husholdningsforflæder
4,25—6,50

Jersey Handsker 2,50—4,00

Uldvanter 2—3,75

Skindhandsker Ru, Glace 6,—

Læsbælter 2,50—4,50

Skindbælter 1,50—3,50

Uldhuer 5,85

Stofhuer 6,50

Stofhatte 12,—

Fløjlschatte 12,—

Skindfraver prima Kvalitet
21—60,—

Muffer 23—40,—

Pyntefraver 1—3,50

Prima Serges
pr. mtr. 28—32,—

do. Rjøletøj
pr. mtr. 6—8—10,50—12,—

do. Hvergarn 4,75—6,—

Koul. Kostumestoffer
16—22,—

blaa Cheviot 14,50—21,—

J. P. Sommer.

Bygningsartikler.

Brædder Planker Tømmer
Tagpap, Søm og Spiger, Støbegods
Cement, hydraulisk Kalk
anbefaler
Allinge Kolonial- og Produktforretning.

Vinteren nærmer sig og man skal til at tænke paa Vintertojet.

Vi har et stort Lager af
kulorte og blaa Klædninger
i alle Størrelser.
Stortrojer, Ulsters og Vinterfrakker.
Drengeklædninger
i Jakke- og Matrosfacon.
Største Lager i Hatte og Huer.
Underbeklædning, Sokker og Vanter.
Islandske Trojer, Vanter og Sokker.
Alltid lavest mulige Priser.

Nordlandets Handelshus

Prima Hamp og Manilla-Tovværk

anbefales fra
Allinge Kolonial- og Produktforretning

Brødrene Anker
Jernstøberi & Maskinfabrik
Telefon 2. **Hasle** Telefon 2.

Selvvandingsanlæg, Vand- & Aljepumper m. m.

Kaffe.

En prima Erstatning herfor er

Solo **Kaffe-Surrogat.**
Normal
Malt

faas hos

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

CLOETTA
ALBA
Spise - Chocolader

Stort Udvalg

Billigste Priser

Køkkenrekvisitter

faas hos

Allinge Kolonial & Produktforretning

Bornholms Spare- & Laanekasses

Afdeling i Allinge

Kontortid: 10-12 og 2-4.

Modtager Indskud paa alm. Sparekassetilkaar til en Rente
af 4 pCt. p. a., paa Folio til 2 pCt. p. a.

Avertør i Nordbornholms Ugeblad!

Billigste Annoncepriser. — Største Udbredelse
her paa Nordlandet.

Printzenskjold.

Fortælling af Dr. phil. A. P. Adler

—o—

Niende Kapitel.

Det var en stille, smuk Eftermiddag, at Printzenskjold red, med et lille Følge, fra Hammershus Slot til Hasle. Omtrent ved det saakaldte Johnskapel, forlod de Bankerne og red ned langs Havet. Printzenskjold beundrede ofte selv Øens Skønhed. Ad de stejle, brune, næsten forbrændte Klipper, snoede den grønne Vægbend sig som et blødt Vintertæppe. Langs med Havet laa Tangen eller Eddien, der beskinnet af Solen, lignede Fløjl. Paa en forunderlig Maade parrede det Vilde og det Bløde sig. Det eneste Tegn paa Øens Ensomhed og Ubeboethed fremtrængte sig i Havfluglenes Skrig. Nær Kysten, som en Slags Beboere, gængede Gadiserne sig med deres forunderlige Raab, der næsten kunde gælde for en Havfruesang.

„Man kommer til at tænke paa Oberst Zinklars Vise,” sagde en af Følget, „ved denne Havsang.”

„Saa skal jeg vel være Obersten,” svarede Printzenskjold, idet de red op ad en Bakke og i det samme havde Hasle i Sigte.

Borgmester Peder Olsen, havde imidlertid meget travlt i Hasle i Anledning af Printzenskjolds forventede Ankomst. Det var ikke med at ordne Embedssager, Kasser og Bøger at han havde travlt, thi dette besørgedes efter gammel Stil, omtrent som endnu den Dag i Dag i Sverrig. Borgmesterens Regnskab indesluttedes, i hele hans Embedstid, i en Lædersbrevtaske paa Brystet, hvor han med Blyant havde opskrevet sine Memoranda, saa at man kunde sige, i bogsævelig Betydning, at Embedet laa denne Mand paa Hjertet; dels var Bjælkerne under Loftet med Kridt beskrevne med vigtige Notiser, saa at man i en anden Henseende kunde sige, at Embedet var vokset ham over Hovedet. Han havde tilligemed Povl Anker og Jens Kofod, samt de tidligere nævnte Hasleboere, travlt med at lægge Planen til Printzenskjolds Mord.

„Jeg bliver i denne inderste Stue, til han kommer til mig,” sagde Peder Olsen. „I har da Stuer nok at skyde ham i.”

„Saa lad os drikke derpaa,” sagde Jens Kofod, „og lade vore Bøsser.”

Men i det samme holdt Printzenskjold, der i fuld Firspring var sprængt ind i Byen, paa Torvet, en af Printzenskjolds Følge, tilligemed et Par andre Hasleboere, rykkede Døren op til Borgmesteren med de Ord: I skal komme hen til Guvernøren, ud til ham, han stiger ikke af Hesten.

„Om otte Dage kommer jeg igen,” tilraabte Printzenskjold den tilfældige Borgmester; „hav saa alle Restanter i Orden, ellers gaar det galt.” Efter denne Bæsked gav han sin Hest Sporene i Livet og var forsvunden i rask Trav fra Hasle ad Rønnevej.

„Saaledes man rider,” sagde Jens Kofod. — Disse Ord er senere blevne Omkvædet i en Vise om Printzenskjolds Drab. — Imidlertid trak man Hestene frem og kastede sig paa dem; Jens Kofod i Spidsen. Ad Sandmarken ilede man efter Guvernøren, for at naa ham et Sted paa Landevejen. —

„Han kan ikke være kommen længere end til Bondebroen,” sagde Hans Fændrich.

„Og det skulde være rart, om de ikke lade Hestene vande ved Bækken,” sagde Niels Gummeløs, „saa vi kan magelig hinne dem; og Nykirkbeboerne er tolv Mand stærke, saa vi har ham maaske endda „vejlagt”.”

„Men tøv et Øjeblik,” sagde den skarpseende Claus Nielsen, „nu ride de gennem Skovene, og vi naa dem ikke.”

Da Jens Kofod med Ledsagere naaede Blykoppeaen og Skovene derved, stod Jens Larsen Risom og hans tro Nabo, som Fortællere om, at Printzenskjold, „lige ions” var redet forbi. De forbandede Præsten i Nykker og det udeblevne Mandskab, „ellers kunde de have magtet ham.”

„Følg med, følg med,” sagde Jens Kofod, uden at høre videre, „nu vover jeg alt iblinde, hvor han er i Rønne er jeg med.”

Forts.

Et Parti Melasse

bortsælges til Svinefoder.

Pris 27 Kr. pr. 100 kg

Allinge Kolonial- & Produktforretning.

Kløverfrø, Græsfrø, Roefrø.

Vær saa god at gøre Bestilling efter Behov til Foraaret 1919. Alt det finkornede Frø som Rødkløver, Alsikke, Gulkløver, Kællingetand og Lucerne, er der meget knapt om, og det vil blive rationeret. — Af Græsfrøsorterne er der derimod en rigelig dansk Avl i gode Kvaliteter — og ligesaa af Roefrø. — Regeringens Maksimalpriser af 1. November 1918 ere gældende ved Salg af Frø.

Nordlandets Handelshus.

Ekstrafin norsk Spegesild

i hele, halve og kvart Tønder anbefales fra

Allinge Kolonial & Produktforretning

Hvedekiid, Svinemel, Affaldsfoder til Swin.

Havre. Byg og Blandsæd

sælges, naar Kornnævnets Udleveringssedler afleveres.

Maksimalfoder er daglig ventende.

Nordlandets Handelshus.

Stort Udvalg

Stort Udvalg

Carl Lunds bekendte blaa Emaljegods

til billigste Priser hos

Allinge Kolonial & Produktforretning

Nye

Roeskærere og Roeraspere
Kartoffelmøller, Kartoffelkogere

Roeknive, Roegrebe, Roekurve

Raspetromler.

Nordlandets Handelshus.

Bestil Deres Tryksager i Allinge Bogtrykkeri

Regninger, Meddelelser, Fragtbreve, Brevpapir, Konvolutter

Morsø Ovnene

ndnytter al Slags Brændsel paa bedste Maade
og ere bekvemme
at regulere

Stort Oplag i

Nordlandets Handelshus.

